

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Ημερομηνία: Τρίτη 3 Ιανουαρίου 2023
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΚΕΙΜΕΝΑ

Cēpheus et Cassiope Andromedam filiam habent. Cassiope, superba formā suā, cum Nymphis se comparat. Neptūnus irātus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam, quae incolis nocet. Oraculum incolis respondet: «regia hostia deo placet!» Tum Cēpheus Andromedam ad scopulum adligat; belua ad Andromedam se movet.

.....

In eā civitatē, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertātis, fons aequitātis. Mens et animus et consilium et sententia civitātis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat.

.....

Legātos omnes frumentum in castra importāre iubet. Milites his verbis admonet: «Hostes adventāre audio; speculatōres nostri eos prope esse nuntiant. Vim hostium cavēre debetis; hostes enim de collibus advolāre solent et caedem militum perpetrāre possunt».

A1. Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα.

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1.α. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω περιόδους με την ένδειξη **ΣΩΣΤΟ (Σ)** ή **ΛΑΘΟΣ (Λ)**.

- I.** Το «λατινικό» αλφάβητο, που σήμερα έχει γίνει παγκόσμιο κτήμα, είναι στην πραγματικότητα ελληνικό.
- II.** Ένας Έλληνας αιχμάλωτος πολέμου από τον Τάραντα, ο Λίβιος Ανδρόνικος, οργανώνει στη Ρώμη παραστάσεις θεάτρου με ελληνικά έργα διασκευασμένα στα λατινικά.
- III.** Σύμφωνα με την «αριστοκρατική» αξιολόγηση: η λογοτεχνία διαιρούνταν σε δημοκρατική (ώς το 31 π.Χ., τη ναυμαχία του Ακτίου), αυγούστεια (ώς το 14 μ.Χ.) και (πρώιμη, μέση, ύστερη) αυτοκρατορική εποχή.
- IV.** Ο Βαλέριος Κάτουλλος διαπίστωσε ότι «η Ελλάδα, ενώ κατακτήθηκε, κατέκτησε τον άγριο νικητή και εισήγαγε τις τέχνες στο αγροτικό Λάτιο».
- V.** Το έπος - ο τελευταίος ώριμος καρπός των Ελλήνων - είναι το πρώτο είδος που ωριμάζει στη Ρώμη, ενώ η κωμωδία - ο πρώτος ώριμος καρπός των Ελλήνων - ωριμάζει τελευταίο.

Μονάδες 5

B1.β. Να αντιστοιχίσετε κάθε στοιχείο της Α στήλης με ένα στοιχείο της Β στήλης.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. Σαλλούστιος Κρίσπος	α. Αινειάδα (Aeneis)
2. Πόπλιος Βεργίλιος Μάρων	β. Μεταμορφώσεις (Metamorphoseon libri)
3. Κόιντος Οράτιος Φλάκκος	γ. Η συνωμοσία του Κατιλίνα (De Catilinae coniuratione)
4. Οβίδιος	δ. Για την αρχιτεκτονική (De architectura)
5. Βιτρούβιος	ε. Ύμνος της Εκατονταετίας (Carmen saeculare)

Μονάδες 5

B2. Να εντοπίσετε τις λατινικές λέξεις των κειμένων, με τις οποίες συνδέονται ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής:

φόρμουλα, διαλογή, σερβίτσιο, βολεϊμπολίστας, καστροπολιτεία

Μονάδες 10

Γ1. Να αντιστοιχίσετε τις παρακάτω λατινικές φράσεις της στήλης **A** με τη σημασία τους στα νέα ελληνικά από τη στήλη **B** (κάποια στοιχεία της στήλης **B** περισσεύουν).

Στήλη A	Στήλη B
1. alter ego	α. στο μέσο της υπόθεσης
2. carpe diem	β. το άλλο Εγώ
3. in medias res	γ. άγνωστη γη
	δ. εκμεταλλεύσου τη μέρα
	ε. στην πόλη και στην οικουμένη

Μονάδες 6

Γ2. Να χρησιμοποιήσετε τις παρακάτω λατινικές φράσεις σε μία περίοδο λόγου στα νέα ελληνικά, ώστε να διαφαίνεται η σημασία τους.

i. curriculum vitae (CV)

ii. mea culpa

Μονάδες 4

Δ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

se: τη γενική πληθυντικού αριθμού, στο β΄ πρόσωπο

beluam marinam: την αφαιρετική πληθυντικού αριθμού

oraculum: την αφαιρετική ενικού αριθμού

ea civitate: τη γενική πληθυντικού αριθμού

boni viri: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού

mens: τη γενική πληθυντικού αριθμού

his verbis: τη δοτική ενικού αριθμού

Μονάδες 11

Δ2. regia hostia deo placet: Να μεταφέρετε όλους τους κλιτούς τύπους της πρότασης στον ίδιο τύπο του άλλου αριθμού:

Μονάδες 4

- Δ3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
- nocet:** το απαρέμφοτο ενεστώτα ενεργητικής φωνής
adligat: το α΄ ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού ενεργητικής φωνής
servant: το α΄ πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής
esse: το γ΄ ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού
cavere: το α΄ ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής
possunt: το απαρέμφοτο ενεστώτα

Μονάδες 6

- Δ4. Να μεταφέρετε τα ρήματα των παρακάτω προτάσεων στην οριστική μέλλοντα στην ίδια φωνή (να μεταφέρετε στο τετράδιό σας μόνο τα ρήματα):
- Oraculum incolis respondet.
 - Quam leges continent.
 - Lex est fundamentum libertatis.
 - Speculatores nostri eos prope esse nuntiant.

Μονάδες 4

- Δ5. Αντιστοιχίστε τις λατινικές λέξεις της στήλης Α με τη γραμματική τους αναγνώριση στη στήλη Β (στη στήλη Β περισεύουν 4 χαρακτηρισμοί):

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
α) continent	1. α΄ ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής
β) audio	2. γ΄ πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής
γ) perpetrare	3. απαρέμφοτο ενεστώτα ενεργητικής φωνής
δ) urget	4. α΄ ενικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα ενεργητικής φωνής
ε) debetis	5. γ΄ ενικό πρόσωπο οριστικής παρατατικού ενεργητικής φωνής
	6. γ΄ ενικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής
	7. β΄ πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής

Μονάδες 5

- Ε1. **filiam, militum:** να χαρακτηριστούν πλήρως συντακτικά οι παραπάνω τύποι.

Μονάδες 2

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2023
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Λλ2Α(ε)

E2. Cassiope formā suā cum Nymphis se comparat: να ξαναγραφεί η περίοδος με το ρήμα στο β΄ πληθυντικό πρόσωπο (ως υποκείμενο εννοείται το vos στο ίδιο γένος) και να επιφέρετε τις αναγκαίες αλλαγές στο sua και στο se.

Μονάδες 3

E3. regia hostia deo placet: να μετατραπεί η σύνταξη της πρότασης σε απαρεμφατική με εξάρτηση από τη φράση **Oraculum incolis respondet...**

Μονάδες 3

E4. Neptūnus irātus ad oram urget: να αντικατασταθεί ο εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου με το **Roma** (όνομα πόλης), χωρίς να αλλάξει η επιρρηματική σχέση.

Μονάδες 1

E5. in civitate, in castra: σε τι διαφέρουν από συντακτική άποψη οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί;

Μονάδες 2

E6. Neptūnus ad oram Aethiopiae urget beluam marīnam: να μετατραπεί ο ομοιόπτωτος προσδιορισμός σε δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, λαμβάνοντας υπόψη το γένος του ουσιαστικού που προσδιορίζει και τον χρόνο της πρότασης στην οποία ανήκει.

Μονάδες 3

E7. Hostes enim de collibus advolare solent: να αναγνωρίσετε συντακτικά το απαρέμφατο (μονάδα 1), να δηλώσετε το υποκείμενό του (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την πτώση του (μονάδα 1).

Μονάδες 3

E8. cavere: να δηλωθεί η αλληλοπάθεια στο α΄ πληθυντικό θέτοντας το ρήμα σε χρόνο παρατατικό.

Μονάδες 3